

NOG EENS HET LIED VAN 1745 IN DE GENTSE VOLKSTAAAL

In een recent nummer van dit tijdschrift (nr. 1, 2002) heeft Eddy Levis een artikel gewijd aan het hierboven genoemde lied, onder de titel “Waar de Gentse sterre bleef stille staan”.

In aansluiting daarbij lijkt het aangewezen er toch even de aandacht op te vestigen dat Profesor P. De Keyser in 1962 als eerste het lied in zijn oudste versie heeft uitgegeven en van degelijke filologische, cultuurhistorische en ... Gentse commentaar voorzien. Dit artikel, getiteld: “Bedenkingen bij een volkslied uit de 18de eeuw in de Gentse volkstaal”, verscheen in de *Verslagen en Mededelingen van de Kon. Vl. Acad. voor Taal- en Letterkunde* (1962), 215-226.

Enkele van de belangrijkste gegevens uit deze substantiële bijdrage laten we hierna volgen. De tekst van het lied werd reeds tweemaal in de negentiende eeuw uitgegeven, een eerste maal door J.H. Scheltema in 1885 en een tweede keer in het *Gentsch Museum I* (1895-1896), 76-80. Wat De Keyser niet vermeldt, is dat de tekst van laatstgenoemde bijdrage een paar jaar later (in 1899) nog eens werd opgenomen in het eveneens *Gentsch Museum* geheten zondagsblad, een wekelijkse bijlage bij de krant *Het Vaderland*, van waaruit het dan nu door Levis is overgenomen.

De Keyser wijst op het bestaan van tenminste twee achttiende-eeuwse, Noord-Nederlandse liedboekjes waarin de tekst voorkomt. Daar de oudste versie dateert uit 1702 concludeert hij terecht dat het lied tenminste een halve eeuw ouder is dan algemeen werd - en wordt - aangenomen.

Bij de bespreking van enkele woorden en uitdrukkingen uit de tekst noteert hij dat een paar daarvan zeker niet-Gents zijn. De belangrijkste aantekening is echter die bij “Coridon den Haider man” en “den Haider Coridon” (beide volgens de versie uit 1702). Het woord “haider” is volgens De Keyser (en m.i. terecht) te lezen als “harder”, d.i. herder. “Coridon”, schrijft hij, “is de naam van een van de herders bij de geboorte van het Kindeken Jezus” (p. 224). Deze verklaring past natuurlijk uitstekend in de context van het lied. Het is inderdaad een heel veel voorkomende, want traditionele herdersnaam in de talrijke liederen en amoureuze samenspraken tussen herder en herderin: Coridon en Silvia, Coridon en Clarinde, enz.

Bij de vraag in hoeverre nu de tekst van het lied echt Gents is, merkt De Keyser, zelf een rasechte Gentenaar, terloops fijntjes op dat Lievevrouw-Coopman, “ofschoon hij het lied gekend heeft, het niet opgenomen heeft onder de bronnen van zijn ‘Gents Woordenboek’” (p. 215). En hij besluit zijn artikel als volgt:

Mijn bedenkingen gaan in tegen de opvatting dat “nye Vloams Liedeken: van

de dry Waizen uit Orienten” een Gents lied zou zijn, geschreven door een Gentse rederijker uit de eerste helft van de 18de eeuw. Het lijkt mij, na onderzoek, eerder een parodisch lied van een traditioneel Driekoningenlied in den aard van het Herodeslied ... samengeflanst door een olijke vreemdeling, *in casu* een Hollander, die in Vlaanderen had verbleven, en het volksleven met geamuseerd oog had gadeslagen en van de volkstaal iets had onthouden.”

W.L. BRAEKMAN